

ซักซ้อมความเข้าใจการบันทึกบัญชีและการจัดประเภทเงินประกันอื่น

การซ้อมความเข้าใจการบันทึกบัญชีเงินประกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานสามารถบันทึกบัญชีและจัดประเภทเงินประกันเป็นหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินไม่หมุนเวียนได้อย่างถูกต้องตามระยะเวลาครบกำหนดคืน ณ วันสิ้นปีงบประมาณ รวมทั้งให้การบันทึกบัญชีและการนำเสนอข้อมูลในรายงานการเงินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับผังบัญชีในระบบ New GFMIS Thai มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ ตลอดจนรูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานภาครัฐตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด

1. การรับฝากเงินประกัน

เมื่อหน่วยได้รับฝากเงินประกัน เช่น เงินประกันสัญญา เงินประกันผลงาน และเงินประกันอื่น ๆ จากหน่วยรับการสนับสนุนการเบิกจ่าย ให้พิจารณาระยะเวลาครบกำหนดคืนเงินประกัน และบันทึกบัญชี ดังนี้

1.1 หน่วยเบิกเงินจากคลังและหน่วยไม่ได้เบิกเงินจากคลัง

รายการ	หน่วยเบิกเงินจากคลัง	หน่วยไม่ได้เบิกเงินจากคลัง
1. รับฝากเงินประกัน ครบกำหนดคืน ภายใน 1 ปี	Dr. เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากคลัง Cr. เงินประกันอื่น (2112010199)	Dr. เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง Cr. เงินประกันอื่น (2112010199)
2. รับฝากเงินประกัน ครบกำหนดคืน เกิน 1 ปี	Dr. เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากคลัง Cr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103)	Dr. เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง Cr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103)
3. นำเงินประกันที่รับ ฝากไปฝากหน่วยเบิก เงินจากคลัง		Dr. ลูกหนี้อื่น – หน่วยงานภาครัฐ Cr. เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง

1.2 เงินรายรับสถานพยาบาลและเงินรายรับสถานศึกษา

รายการ	เงินรายรับสถานพยาบาล	เงินรายรับสถานศึกษา
1. รับฝากเงินประกัน ครบกำหนดคืน ภายใน 1 ปี	Dr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง/ เงินฝากคลัง Cr. เงินประกันอื่น (2112010199)	Dr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง/ เงินฝากกองคลัง Cr. เงินประกันอื่น (2112010199)
2. รับฝากเงินประกัน ครบกำหนดคืน เกิน 1 ปี	Dr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน / เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง/ เงินฝากคลัง Cr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103)	Dr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน / เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง/ เงินฝากกองคลัง Cr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103)

รายการ	เงินรายรับสถานพยาบาล	เงินรายรับสถานศึกษา
3. นำเงินประกันที่รับฝากไปฝากหน่วยเบิกเงินจากคลัง		Dr. เงินฝากกองคลัง Cr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง

การพิจารณาระยะเวลาครบกำหนดคืนเงินประกัน ดังนี้

- ณ วันที่รับฝากเงินประกัน ให้พิจารณาระยะเวลาตั้งแต่วันที่รับฝากจนถึงวันที่ครบกำหนดคืนเพื่อใช้ในการรับรู้และจัดประเภทรายการครั้งแรก

- ณ วันสิ้นปีงบประมาณ ให้พิจารณาระยะเวลาที่เหลือตั้งแต่วันสิ้นปีงบประมาณจนถึงวันที่ครบกำหนดคืน และปรับการจัดประเภทหนี้สินให้ถูกต้องตามระยะเวลาที่เหลือ

โดยจำแนกเงินประกันตามระยะเวลาครบกำหนดคืน ดังนี้

1) หนี้สินหมุนเวียน

เงินประกันที่มีกำหนดคืน ภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ ให้จัดประเภทเป็นหนี้สินหมุนเวียน และบันทึกในบัญชี “เงินประกันอื่น”

2) หนี้สินไม่หมุนเวียน

เงินประกันที่มีกำหนดคืน เกินกว่า 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ ให้จัดประเภทเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียน และบันทึกในบัญชี “เงินประกันอื่น – ระยะยาว”

ตัวอย่าง 1 การพิจารณาระยะเวลาครบกำหนดคืนเงินประกันและการบันทึกบัญชี

วันที่ 15 ส.ค. 68 กง.ทบ. รับฝากเงินประกันสัญญาจาก สส. ดังนี้

1. จำนวนเงิน 55,000.- บาท ครบกำหนดคืนเงินประกัน 8 ส.ค. 71
2. จำนวนเงิน 60,000.- บาท ครบกำหนดคืนเงินประกัน 8 ส.ค. 70
3. จำนวนเงิน 50,000.- บาท ครบกำหนดคืนเงินประกัน 15 ก.ย. 69
4. จำนวนเงิน 300,000.- บาท ครบกำหนดคืนเงินประกัน 8 ส.ค. 69

ณ วันที่ 15 ส.ค.68 วันรับฝากเงินประกัน พิจารณาระยะเวลาครบกำหนดคืนเงินประกันและการบันทึกบัญชีแยกประเภท ดังนี้

วันครบกำหนด	จำนวนเงิน	วันที่รับฝากเงินประกัน	บัญชีแยกประเภท
8 ส.ค. 71	55,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันที่รับฝาก	เงินประกันอื่น – ระยะยาว
8 ส.ค. 70	60,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันที่รับฝาก	เงินประกันอื่น – ระยะยาว
15 ก.ย. 69	50,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันที่รับฝาก	เงินประกันอื่น – ระยะยาว
8 ส.ค. 69	300,000	ภายใน 1 ปี นับจากวันที่รับฝาก	เงินประกันอื่น

2. การปรับปรุงการจัดประเภทเงินประกัน ณ วันสิ้นปีงบประมาณ (ดำเนินการทุกปี)

ณ วันสิ้นปีงบประมาณ (30 กันยายน) ให้ตรวจสอบรายละเอียดและวันครบกำหนดคืนของเงินประกันที่บันทึกไว้ในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2208010103 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น - ระยะยาว” และ รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” ดังนี้

2.1 กรณีตรวจสอบแล้วพบว่า เงินประกันรายการใด จะครบกำหนดคืนภายใน 1 ปีนับจากวันสิ้นปีงบประมาณ ให้ปรับปรุงการจัดประเภทจากหนี้สินไม่หมุนเวียนเป็นหนี้สินหมุนเวียน โดยโอนไปบันทึกในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” ดังนี้

Dr. เงินประกันอื่น - ระยะยาว

Cr. เงินประกันอื่น

ตัวอย่าง จากตัวอย่างที่ 1 ตรวจสอบรายละเอียดและวันครบกำหนดคืนเงินประกันที่บันทึกไว้ในบัญชี เงินประกันอื่น - ระยะยาว ว่ารายการใดครบกำหนดคืนภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ

วันครบกำหนด	จำนวนเงิน	วันที่รับฝากเงินประกัน	รายการปรับปรุง	
			30 ก.ย. 68	30 ก.ย. 69
8 ส.ค. 71	55,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันที่พิจารณา	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ
8 ส.ค. 70	60,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันที่พิจารณา	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ	ภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ
15 ก.ย. 69	50,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันที่พิจารณา	ภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ	-

ปรับปรุงรายการเงินประกันอื่น - ระยะยาว เป็นเงินประกันอื่น ดังนี้

30 ก.ย. 68

Dr. เงินประกันอื่น - ระยะยาว 50,000

Cr. เงินประกันอื่น 50,000

30 ก.ย. 69

Dr. เงินประกันอื่น - ระยะยาว 60,000

Cr. เงินประกันอื่น 60,000

2.2 กรณีมีการเปลี่ยนแปลงวันครบกำหนดคืนระหว่างปี เช่น ต่ออายุสัญญา ขยายระยะเวลาประกันผลงาน หรือแก้ไขสัญญา ทำให้วันครบกำหนดเปลี่ยนแปลง ดังนี้

2.2.1 เปลี่ยนแปลงจากเดิมน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี กลายเป็นมากกว่า 1 ปี ให้ปรับปรุงการจัดประเภทจากหนี้สินหมุนเวียนเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียน ดังนี้

Dr. เงินประกันอื่น

Cr. เงินประกันอื่น - ระยะยาว

/ 2.2.2 เปลี่ยนแปลง...

2.2.2 เปลี่ยนแปลงจากเดิมมากกว่า 1 ปี เป็นน้อยกว่า 1 ปี หรือเท่ากับ 1 ปี ให้ปรับปรุงการจัดประเภทจากหนี้สินไม่หมุนเวียนเป็นหนี้หมุนเวียน ดังนี้

เดบิต เงินประกันอื่น - ระยะยาว

เครดิต เงินประกันอื่น

การปรับปรุงเป็นการปรับการจัดประเภทหนี้สินตามระยะเวลาที่เหลือนจนถึงวันครบกำหนดคืน โดยไม่ทำให้ยอดหนี้สินรวมของหน่วยงานเปลี่ยนแปลง

3. การปรับปรุงรายการเงินประกันที่รับฝากไว้ก่อนการถือปฏิบัติ (ดำเนินการครั้งแรก)

เงินประกันที่รับฝากไว้ก่อนนี้ ซึ่งเดิมบันทึกรวมไว้ในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” โดยมีได้แยกตามระยะเวลาคงกำหนดคืน ให้หน่วยงานตรวจสอบรายละเอียดเงินประกันคงเหลือเป็นรายรายการ และพิจารณาระยะเวลาคงกำหนดคืน เพื่อจัดประเภทบัญชีให้ถูกต้อง ดังนี้

3.1 เงินประกันที่ครบกำหนดคืนภายใน 1 ปี

ให้คงรายการไว้ในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” โดยไม่ต้องปรับปรุงรายการบัญชี

3.2 เงินประกันที่ครบกำหนดคืนเกินกว่า 1 ปี

ให้ปรับปรุงรายการจากบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” ไปยังบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2208010103 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น - ระยะยาว” ดังนี้

Dr. เงินประกันอื่น

Cr. เงินประกันอื่น - ระยะยาว

ตัวอย่าง จากตัวอย่าง 1

ณ วันที่ 15 ส.ค. 68 บันทึกบัญชีเงินประกัน โดยมีได้แยกตามระยะเวลาคงกำหนด ซึ่งบันทึกรวมอยู่ในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น”

ณ วันสิ้นปีงบประมาณ 30 ก.ย. 69 ปรับปรุงเงินประกัน ดังนี้

วันครบกำหนด	จำนวนเงิน	รายการปรับปรุง 30 ก.ย. 69
8 ส.ค. 71	55,000	เกินกว่า 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ
8 ส.ค. 70	60,000	ภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ
15 ก.ย. 69	50,000	ภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ
8 ส.ค. 69	300,000	ภายใน 1 ปี นับจากวันสิ้นปีงบประมาณ

ปรับปรุงรายการเงินประกันที่ครบกำหนดคืนในวันที่ 8 ส.ค. 71 เป็นเงินประกันที่ครบเกินกว่า 1 ปี ดังนี้

Dr. เงินประกันอื่น

55,000

Cr. เงินประกันอื่น - ระยะยาว

55,000

4. การตรวจสอบรายละเอียดเงินประกัน

ทุกสิ้นปีงบประมาณให้หน่วยตรวจสอบรายละเอียดเงินประกันคงเหลือให้สอดคล้องกับยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท และหากพบรายการเงินประกันรายการใดที่ครบกำหนดคืน แต่ยังไม่ถอนเงินคืน ให้ติดตามให้ผู้ฝากเงินหลักประกันดำเนินแจ้งส่วนงานที่เกี่ยวข้องติดต่อกับคู่สัญญาเพื่อดำเนินการทำเอกสารขอรับเงินหลักประกันคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงหน่วยจะต้องมีทะเบียน/สถานะติดตาม เช่น “ครบกำหนดแล้ว – อยู่ระหว่างแจ้งผู้มีสิทธิ” “อยู่ระหว่างจัดทำเอกสารขอคืน” “รอจ่ายคืน”

เงินประกันครบกำหนดคืนแล้ว แต่ผู้มีสิทธิยังมิได้ดำเนินการขอรับคืน ให้คงรับรู้เป็นหนี้สินหมุนเวียนในบัญชี “เงินประกันอื่น” จนกว่าจะมีการจ่ายคืนหรือดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

5. การจ่ายคืนเงินประกัน

เมื่อมีการจ่ายคืนเงินประกัน ให้ตรวจสอบบัญชีแยกประเภทที่บันทึกเงินประกันรายการดังกล่าว ณ วันที่จ่ายคืน และบันทึกลดยอดหนี้สินจากบัญชีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 หน่วยเบิกเงินจากคลังและหน่วยไม่ได้เบิกเงินจากคลัง

รายการ	หน่วยเบิกเงินจากคลัง	หน่วยไม่ได้เบิกเงินจากคลัง
1. จ่ายคืนเงินประกันที่บันทึกไว้ในบัญชี “เงินประกันอื่น” ได้แก่ เงินประกันที่ครบกำหนดคืน หรือเงินประกันที่มีกำหนดคืนภายใน 1 ปี	Dr. เงินประกันอื่น (2112010199) Cr. เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากคลัง	Dr. เงินประกันอื่น (2112010199) Cr. ลูกหนี้อื่น-หน่วยงานภาครัฐ
2. จ่ายคืนเงินประกันก่อนครบกำหนด ซึ่ง ณ วันที่จ่ายคืนยังบันทึกไว้ในบัญชี “เงินประกันอื่น – ระยะยาว”	Dr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103) Cr. เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากคลัง	Dr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103) Cr. ลูกหนี้อื่น-หน่วยงานภาครัฐ

5.2 เงินรายรับสถานพยาบาลและเงินรายรับสถานศึกษา

รายการ	เงินรายรับสถานพยาบาล	เงินรายรับสถานศึกษา
1. จ่ายคืนเงินประกันที่บันทึกไว้ในบัญชี “เงินประกันอื่น” ได้แก่ เงินประกันที่ครบกำหนดคืน หรือเงินประกันที่มีกำหนดคืนภายใน 1 ปี	Dr. เงินประกันอื่น (2112010199) Cr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน / เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง/ เงินฝากคลัง	Dr. เงินประกันอื่น (2112010199) Cr. ลูกหนี้อื่น-หน่วยงานภาครัฐ
2. จ่ายคืนเงินประกันก่อนครบกำหนด ซึ่ง ณ วันที่จ่ายคืนยังบันทึกไว้ในบัญชี “เงินประกันอื่น – ระยะยาว”	Dr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103) Cr. เงินฝากออมทรัพย์ที่สถาบันการเงิน / เงินฝากกระแสรายวันที่สถาบันการเงิน/ เงินฝากธนาคารเพื่อนำส่งคลัง/ เงินฝากคลัง	Dr. เงินประกันอื่น – ระยะยาว (2208010103) Cr. เงินฝากกองคลัง

6. การจัดทำรายงานการเงินประจำเดือน

เดิมเงินประกันที่หน่วยรับฝากบันทึกรวมไว้ในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” และจัดทำรายละเอียดประกอบรายงานการเงินเป็นรายงานเงินประกันเพียงรายงานเดียว โดยมีได้แยกตามการจัดประเภทเป็นหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินไม่หมุนเวียน เพื่อให้รายละเอียดประกอบรายงานการเงินประจำเดือนสอดคล้องกับการบันทึกบัญชีและยอดคงเหลือตามงบทดลองประจำเดือนให้หน่วยจัดทำรายละเอียดเงินประกันแยกตามประเภทบัญชี ดังนี้

6.1 เงินประกันอื่น

สำหรับเงินประกันที่จัดประเภทเป็น หนี้สินหมุนเวียน และบันทึกในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น”

6.2 เงินประกันอื่น – ระยะยาว

สำหรับเงินประกันที่จัดประเภทเป็น หนี้สินไม่หมุนเวียน และบันทึกในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2208010103 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น – ระยะยาว”

ทั้งนี้ ให้หน่วยตรวจสอบยอดรวมตามรายละเอียดเงินประกันแต่ละประเภทให้ตรงกับยอดคงเหลือตามบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องในงบทดลองประจำเดือน

7. วันเริ่มถือปฏิบัติ

เพื่อให้การบันทึกบัญชีและการจัดประเภทเงินประกันของหน่วยเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางนี้สำหรับเงินประกันที่รับฝาก ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2569 เป็นต้นไป

สำหรับเงินประกันที่รับฝากไว้ ก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2569 ซึ่งเดิมบันทึกรวมไว้ในบัญชีแยกประเภท รหัสบัญชี 2112010199 ชื่อบัญชี “เงินประกันอื่น” ให้หน่วยตรวจสอบรายละเอียดเงินประกันคงเหลือเป็นรายรายการ ณ วันที่ 30 กันยายน 2569 และปรับปรุงการจัดประเภทเงินประกันเป็นหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินไม่หมุนเวียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 3 ให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 เพื่อให้ยอดคงเหลือตามบัญชีแยกประเภทและรายละเอียดประกอบรายงานการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2569 ถูกต้อง และพร้อมสำหรับการถือปฏิบัติตามแนวทางนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2569 เป็นต้นไป

ตรวจถูกต้อง

(ประภัสร์ แก้วรุ่งคำ)

นักบัญชี กง.ทบ. ปฏิบัติหน้าที่

หน.แผนกรายงานและงบเดือน กบข.กง.ทบ.